

[S.P.A.]

J A A R V E R S L A G 2 0 0 4

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Apothekers heeft het genoegen u het jaarverslag over het boekjaar 2004 aan te bieden. Dit verslag is overeenkomstig het bepaalde in artikel 13 lid 3 en 4 van de statuten van het pensioenfonds, vastgesteld op 17 juni 2005.

S.P.A.
Alexanderstraat 11
2514 JL 's-Gravenhage
Postbus 30460
2500 GL 's-Gravenhage

Stichting Pensioenfonds Apothekers is opgericht op 30 december 1971 om te voorzien in de pensioenvoorziening van de in de openbare farmacie werkzame apothekers. De regeling is volledig herzien met ingang van 1 januari 2000. Pensioenaanspraken worden opgebouwd volgens het systeem van het beschikbare premiestelsel. De opgebouwde aanspraken worden jaarlijks aangepast met het uit het resultaat beschikbare winstdelingspercentage. De premiestelling is gebaseerd op de opbouw van een pensioen onder aftrek van een franchise ongehuwden-AOW.

[Inhoudsopgave]

<i>Bestuur en directie</i>	7
<i>Kerncijfers</i>	8
<i>Bestuursverslag</i>	10
<i>Interview met dhr. A. van Zijl, S.P.A.</i>	14
<i>Interview met dhr. E.J. Reemers, AZL</i>	18
<i>Interview met dhr. M.Thomassen, Mercer</i>	22
<i>Interview met dhr. H.F. Kwint, Apotheek Stevenshof</i>	26
<i>Balans</i>	30
<i>Staat van baten en lasten</i>	32
<i>Waarderings- en berekeningsgrondslagen</i>	33
<i>Toelichting op de balans</i>	34
<i>Toelichting op de rekening van baten en lasten</i>	37
<i>Actuariële verklaring</i>	38
<i>Accountantsverklaring</i>	39

[Bestuur en directie]

Bestuur

Voorzitter

M.A. Hagenzieker, apotheker, Santpoort-Zuid

Secretaris

B. Ruizeveld de Winter, apotheker, 's-Hertogenbosch

Penningmeester

Mevrouw A. M. J. L. de Koning-van Steenkiste, apotheker, Den Haag

Leden

Mevrouw M. Tammes, apotheker, Hengelo

A.J.M. Bakker, apotheker, Winterswijk

Adviseurs

Actuariel Adviseur

R. H. Sprenkels AAG, Mercer Human Resource Consulting, Amstelveen

Accountant

Ernst & Young Accountants

Beleggingsadviseurs

Drs. M. W. Thomassen, Mercer Investment Consulting, Amstelveen

Directie

Directeur

A. van Zijl, apotheker, Berkel Enschoot

[Kerncijfers]

	(x euro miljoen) 2004	(x euro miljoen) 2003
Premies		
PREMIE APOTHEKERS	20,2	19,2
Belegd vermogen		
VASTGOED	24,9	17,1
OBLIGATIES	573,8	501,3
ONDERHANDSE LENINGEN	19,4	41,9
AANDELEN	236,7	234,4
TOTAAL	854,8	794,7
Verplichtingen		
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN	774,3	745,4
OVERIGE VOORZIENINGEN	21,8	19,4
TOTAAL	796,1	764,8
Eigen vermogen		
	83,1	57,0
Rendement beleggingen (total return basis) in %		
VASTRENTENDE WAARDEN	7,0	4,0
AANDELEN	8,2	13,1
DIRECT ONROEREND GOED	9,3	3,2
TOTAAL OVER GEHELE PORTEFEUILLE	7,4	6,2

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Deelnemers (Per 01/01)						
PREMIEBETALEND	2690	2632	2499	2440	2441	2388
PREMIEVRIJ	731	716	697	686	641	602
PENSIOENTREKKEND	766	732	717	703	662	643
TOTAAL (PER 01/01)	4187	4080	3913	3829	3744	3633



[Bestuursverslag]

Het bestuur van het pensioenfonds (S.P.A.) wordt benoemd met instemming van het Hoofdbestuur van de KNMP

Bestuur

Het bestuur kwam in het verslagjaar twaalf maal bijeen. De vergaderingen zijn te splitsen in zes vergaderingen, waarbij de aandacht uitging naar de lopende bestuurszaken en zes bijeenkomsten van de beleggingscommissie (bij S.P.A. is dat het gehele bestuur).

Tijdens de vergaderingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Verplichtstelling en reglementswijziging
- Overstap administrateur
- Pensioenregeling en algemene ontwikkelingen
- Voorlichting
- Pensioen- en Verzekeringskamer (PVK) en De Nederlandsche Bank (DNB)
- Autoriteit Financiële Markten
- Europa
- Kabinetsbeleid
- Wet op de Verplichte Beroepspensioenregeling (BPR)
- Unie van Beroepspensioenfondsen (UVB)
- International Financial Reporting Standards (IFRS)
- Pension Fund Governance
- Beleggingsbeleid

Mutaties in het bestuur in 2004

In het jaar 2004 vonden geen bestuursmutaties plaats.

Verplichtstelling en reglementswijziging

Op 29 januari 2004 (gepubliceerd in de Staatscourant van 3 februari 2004, nr. 22) heeft de KNMP, op verzoek van S.P.A., de goedkeuring van de minister van SZW verkregen voor een aanpassing van de verplichtstelling. De voorwaarden van deelnemerschap zijn daarbij gemoderniseerd en aangepast aan de nieuwe begrippen in de gezondheidszorg. Een uitbreiding, dan wel beperking van het deelnemerschap was hierbij niet aan de orde.

Deelnemers van S.P.A. zijn hiermee, net als met de andere reglementswijzigingen, akkoord gegaan. De andere reglementswijzigingen betroffen artikelen rond het partnerpensioen en enkele aanpassingen die noodzakelijk waren door inmiddels doorgevoerde wetswijzigingen.

Overstap Stichting Dienstverlening Pensioenfondsen van Nationale-Nederlanden (SDV-NN) naar AZL

Zoals in het vorige jaarverslag reeds aangekondigd was, liep het contract met de SDV-NN eind 2004 af en moest een nieuw contract gesloten worden. Het bestuur heeft daartoe drie partijen uitgenodigd een offerte uit te brengen. De uitgebrachte offertes werden vergeleken, beoordeeld en nadere gegevens werden uitgewisseld. Hierbij kwam AZL als zeer goede partij voor ons naar voren, waarbij tevens gelet werd op de nieuwe, van kracht zijnde 'uitbestedingsregels' van DNB (toezichthouder). De vervolgesprekken met AZL over de dienstverlening, kwaliteit van de dienstverlening en de verantwoordelijkheden dan wel aansprakelijkheden, verliepen op een goede, constructieve manier. Het geheel is vastgelegd in een Service Level Agreement. AZL rapporteert hierbij ieder kwartaal het bestuur over de stand van zaken m.b.t. de administratie.

Veel overleg heeft plaatsgevonden om de overgang van SDV naar AZL zo vlekkeloos mogelijk te laten verlopen. Een voorlopige conclusie van het bestuur is, dat een en ander ook gerealiseerd is. Finetuning van de diverse processen vindt nog steeds plaats, maar ook dat verloopt in een prettige samenwerking.

Een misverstand trad op bij het verzekerde ANW-hiaat. Een en ander had tot gevolg, dat de premie-inning en bevestigingen richting de deelnemers achterwege bleef. Hoewel alle risico's afgedekt waren, kon het bestuur de verzekeringnemers daar niet persoonlijk van op de hoogte stellen bij gebrek aan gegevens. Het proces van administreren en informeren is nu voor de komende jaren op eenduidige wijze vastgelegd. De andere werkwijze van AZL bleek al direct uit het nieuwe keuzeformulier. Na verzending van dit formulier kwamen veel vragen van deelnemers binnen, die zich ineens bewust werden van bepaalde keuzes. Keuzes, die al sinds het jaar 2000 aan de orde waren, maar nu opvielen. Ook de jaarlijkse rechtenopgave heeft aan duidelijkheid gewonnen. Hopelijk ontvangen deelnemers met veel genoegen het nieuwe overzicht.

Pensioenregeling en algemene ontwikkelingen

Een commissie onder leiding van de heer Staatsen heeft een rapport opgesteld, waarvan de inhoud kortweg omschreven kan worden als: 'Schoenmaker, blij bij je leest'. De commissie bepleit daarin strikte criteria op te stellen voor de nevenactiviteiten van pensioenfondsen. Staatssecretaris Rutte van Sociale Zaken & Werkgelegenheid was van plan de aanbevelingen over te nemen, met name waar het gaat om de nevenactiviteiten. De discussie over het rapport is echter verstomd en de conclusies zijn voor kennisgeving aangenomen. Kortom, op dit punt geen verdergaande maatregelen. De uitvoering door de pensioenfondsen wordt echter wel gevolgd, zodat bij een te grote vrijheidsgraad (pensioenbranche vreemde producten in de markt zetten) er alsnog wetgeving wordt gemaakt.



Voorlichting

Een groot aantal activiteiten heeft op dit front plaatsgevonden na het bestuursbesluit dat de (ex)-deelnemers ook gedurende het jaar op de hoogte gehouden moeten worden van de ontwikkelingen binnen het pensioenfonds.

Dit jaar zijn naast het uitgebreide jaarverslag twee nieuwsbrieven verschenen met daarin de volgende onderwerpen:

- VUT en prepensioenregeling
- AOW hiaat
- overgang naar de nieuwe administrateur AZL
- wet op de verplichtstelling van beroepspensioenfondsen en de vernieuwde website.

Dit alles naast de vaste rubrieken rond de beleggingsresultaten, de beleggingsmix en de contactgegevens.

De website is te vinden onder het oude adres, maar in een nieuw fris, jasje: www.spapensioen.nl.

Aan de website zijn extra pagina's en functionaliteiten toegevoegd, te weten:

- het online doorgeven van wijzigingen (zoals adres, premie, wijziging betrekking enz.)
- de pensioenregeling inhoudelijk
- veelgestelde vragen
- de beleggingsmix en resultaten
- actuele zaken vanuit het bestuur

De CD-Rom 'Pensioenplanner', waarmee nagegaan kan worden op welke wijze en met welke inzet het pensioen wordt opgebouwd, is aan een vernieuwing toe. Hier wordt door diverse partijen aan gewerkt. Op het KNMP-congres in het najaar 2005 zal de nieuwe versie gepresenteerd worden.

Pensioen- en Verzekeringskamer (PVK) en De Nederlandsche Bank (DNB)

De 'fusie' tussen de PVK en DNB is een feit. Het algemene toezichthoudende instituut heet nu DNB. In 2003 heeft DNB het initiatief genomen de nalevingkosten die voortvloeien uit het prudentieel toezicht door DNB samen met de onder toezicht gestelde instellingen in kaart te brengen. Onderzocht is waar grote besparingskansen liggen. De Autoriteit Financiële Markten (zie elders in dit verslag) heeft zich vervolgens bij dit onderzoek aangesloten om overlap te voorkomen. In 2004 bleek dat het aandeel van de nalevingkosten dat voor rekening van de pensioenfondsen komt relatief gering is ten opzichte van dat voor de overige financiële instellingen. UvB en DNB bespreken apart op welke wijze de nalevingkosten voor de pensioensector kunnen worden beperkt.

Dankzij de redelijk veilige beleggingsmix van S.P.A. (27,5% aandelen), is de dekkingsgraad van S.P.A. gestegen tot 110% op 31 december 2004. De PVK verlangde in haar brief van 30 september 2001 een minimale dekkingsgraad van 105% en daarbovenop, afhankelijk van de beleggingsmix, een extra buffer. De buffer voor aandelen moest voor 2004 zo hoog zijn dat een waardedaling van 25% ten opzichte van eind 2003 moest kunnen worden opgevangen.

Voor S.P.A. zou deze buffer nu uitkomen op een dekkingsgraad van 121%. De minimale dekkingsgraad (105%) moest binnen een jaar zijn bereikt; voor de extra buffer (121%) mag maximaal 8 jaar worden uitgetrokken. Het bestuur heeft een herstelplan ingestuurd om te kunnen voldoen aan de gestelde kaders. Dit was ook de reden waarom over het jaar 2003 gekozen is voor uitkering uit de overwinst van 0%. In het herstelplan heeft het bestuur aangegeven de indexatie uit overwinst pas te laten plaatsvinden nadat de eerste 1,5% indexatie is gereserveerd. De hoogte van dit percentage zal jaarlijks worden bepaald aan de hand van het uiteindelijk gerealiseerde resultaat, de verplichte beleggingsreserve en het voortschrijdende inzicht en is daarom per 1 januari 2003 en 1 januari 2004 op nul gesteld.

In het nieuwe F(inanciële) T(oetsings)K(ader) staat vermeld dat de technische voorzieningen (lees: dekkingsgraad) van pensioenfondsen zodanig moet zijn, dat met een zekerheid van 97,5% de al opgebouwde onvoorwaardelijke aanspraken op een termijn van één jaar kunnen worden gegarandeerd. Vertaald naar de situatie van ons fonds betekent dit een gewenste dekkingsgraad van de al vermelde 121%. Dit alles hangt nauw samen met het aanwezig zijn van een al dan niet voorwaardelijke indexatie. S.P.A. kent in deze een onvoorwaardelijke indexatie van 2% gedurende de periode van deelnemerschap.

Een tweede parameter volgt uit de kabinetsnota van februari 2004. Hierin schrijft het kabinet voor bij 'onvoorwaardelijke toezeggingen' uit te willen gaan van een zekerheidsmaatstaf van 97,5%, met een hersteltermijn van 15 jaar (de gemiddelde periode waarin doorgaans een pensioen wordt opgebouwd is 40 jaar). De keuze voor 97,5% betekent dat iedere deelnemer gemiddeld één keer meebetaalt aan het herstel, omdat daarmee de kansberekening aangeeft, dat het eens in de 40 jaar kan voorkomen. Ook wij hebben aangegeven hoe wij die zekerheidsnorm van 97,5% binnen 15 jaar zullen halen.

Onze administratieve last wordt vergroot, doordat DNB periodiek geïnformeerd wil worden over de ontwikkeling van de financiële positie en de dekkingsgraad van grote pensioenfondsen. In april 2004 zond DNB de pensioenfondsen een brief met de vraag vooruit een berekening te maken van hun financiële positie over de komende 15 jaar. Ons fonds moest daarnaast een evaluatie geven van de resultaten van het ingediende herstelplan van de onderdekking. Eind november 2004 ontving S.P.A. van DNB het verzoek het 'plan van aanpak' te evalueren op de situatie ultimo 2004. Mochten deze cijfers nog niet bekend zijn, dan diende een inschatting te worden gemaakt.



[Interview]

A. van Zijl [directeur S.P.A.]

Er zijn veel ontwikkelingen gaande op pensioengebied. Nieuwe wettelijke regels, veranderingen met betrekking tot VUT en prepensioen en de introductie van de levensloopregeling. S.P.A. volgt niet alleen deze ontwikkelingen, maar is ook actief betrokken bij beleidsvorming. Ton van Zijl, directeur van S.P.A. vertelt hierover.

S.P.A. heeft zich samen met andere beroepspensioenfondsen verenigd in de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB), om zo gezamenlijk op te komen voor de belangen van de deelnemers en gepensioneerden. Het instituut UvB vinden wij als beroepspensioenfondsen zó waardevol, dat wij besloten hebben er een zelfstandig orgaan van te maken. Via de UvB zijn wij in staat op hoog niveau mee te praten over zaken die ons als beroepspensioenfonds aangaan, met het behoud van ons eigen karakter.

Het UvB heeft zich bezig gehouden met de nieuwe regeling voor beroepspensioenfondsen die in de maak is. Naar verwachting zal deze wet rond de zomer in de Eerste Kamer behandeld worden. Het verplichte karakter van beroepspensioenfondsen blijft zoals het er nu naar uitziet gehandhaafd, wel zijn een aantal solidariteitseisen toegevoegd.

Helaas is de belangrijkste wijziging die wij als beroepspensioenen in het wetsvoorstel hadden willen zien, namelijk het laten vervallen van de verplichting tot instelling van beroepspensioenvereniging, niet door de wetgever overgenomen. Dat is jammer, want ons inziens is het niet nodig een aparte beroepspensioenvereniging op te richten. 90 tot 95% van de beroepsgroep is namelijk al vertegenwoordigd in de beroepsverenigingen en heeft dus via deze weg inspraak. Nu moet er een aparte vereniging opgericht worden. Dat kost geld, moeite en tijd, liever zouden we dit ten goede laten komen aan onze deelnemers. Deregulering van de overheid leidt in dit geval dus tot meer regels.

Het UvB houdt zich echter met veel meer dingen bezig. Bij het maken van fiscale wet- en regelgeving houdt men soms geen rekening met de gevolgen van de regelgeving voor de beroepspensioen-

fondsen. Een voorbeeld hiervan is de afschaffing van het prepensioen. Het kabinet wil dat iedereen tot zijn 65^e blijft doorwerken. Eventueel kan men eerder met pensioen door gebruiken te maken van de levensloopregeling die geïntroduceerd wordt. Een zelfstandige kan echter niet van de levensloopregeling gebruik maken. Terwijl een groot deel van onze deelnemers zelfstandige is.

Sinds 2000 kent S.P.A. een regeling waarbij de pensioenleeftijd 62 jaar is. Deze kan vervroegd worden naar 60 jaar of verlaat worden naar 65 jaar. De regeling moet dus aangepast worden aan de nieuwe situatie. Momenteel zijn wij bezig te kijken hoe wij de regeling het beste kunnen aanpassen aan de nieuwe regels. S.P.A. probeert de pensioengerechtigde leeftijd van 62 te behouden.

Het FTK, oftewel het nieuwe Financieel Toetsingskader, is ook een wijziging die eraan komt. Het FTK heeft gevolgen voor ons beleggingsbeleid. In plaats van het rekenen met een fictief rendement, zal nu gewerkt moeten gaan worden met de werkelijke waarde van de beleggingen. Schommelingen die daardoor gaan ontstaan, moeten opgevangen worden. Wij zijn druk bezig om de voorbereidingen voor het FTK dit jaar af te ronden.

Het jaar is afgesloten met de overstap naar een nieuwe administrateur: AZL. De overgang lijkt voorspoedig te verlopen. Ook vanuit de deelnemers komen er positieve reacties over de dienstverlening van AZL. Kortom, er is veel gaande op pensioengebied.

Op 1 februari 2004 is de Beleidsregel uitbesteding pensioenfondsen van kracht geworden. Hiermee wordt beoogd dat processen niet aan het toezicht worden onttrokken doordat zij elders zijn ondergebracht. Daarbij spelen ook het streven naar een goede interne beheersing en het zoveel mogelijk beperken van risico's een belangrijke rol. S.P.A. prijst zich gelukkig met AZL een goede 'service level agreement' te hebben afgesloten, waarbij elk kwartaal inzicht wordt verkregen in de stand van zaken rond de administratie.

In het contract met Nationale-Nederlanden was bij aanvang in 2000 bepaald dat S.P.A. 'vrijelijk' kon beschikken over een tot 50% oplopend percentage (eind 2004). Dit hield in dat deze gelden buiten het beheer van ING Asset Management belegd konden worden. Zoals uit het financiële verslag blijkt, is daar optimaal gebruik van gemaakt, door het aanstellen van de beheerders Rogge, Schröders, Lloyd George en BGI.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Door een wetswijziging vallen nu ook de pensioenfondsen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De wijziging is vastgelegd in de Wet Toezicht Effectenverkeer. Er is het afgelopen jaar veel gesproken over de taak en omvang van het toezicht door de AFM. De uitbreiding van de toezichtstaken hebben inmiddels gedeeltelijk een invulling gekregen doordat de minister van Sociale Zaken & Werkgelegenheid ervoor gekozen heeft het toezicht op de juistheid en de toegankelijkheid van de pensioencommunicatie door de AFM te laten uitoefenen.



Europa

De Europese Commissie wil een richtlijn invoeren, die beoogt de concurrentie in de nog sterk langs nationale lijnen verdeelde markt van afwikkeling van effectentransacties te vergroten en zodoende de prijzen voor deze grensoverschrijdende transacties te verlagen.

Een en ander moet bereikt worden door:

- toegang tot alle markten voor alle afwikkelingsinstellingen in de Unie
- wederzijdse erkenning door lidstaten van elkaars regels
- transparantie ten aanzien van kwaliteit en kosten.

De te nemen beslissingen zijn vooral relevant voor werknemerspensioenregelingen. Voor S.P.A. vormen ze echter geen reden de ontwikkelingen nauwlettend te volgen via onze vertegenwoordiging bij de UvB. Momenteel is er voornamelijk discussie met betrekking tot het al dan niet verplichtstellen van de IFRS regels (International Financial Reporting Standards).

Kabinetsbeleid VUT, prepensioen en levensloop

Het wetsvoorstel 'Wet aanpassing fiscale behandeling VUT, prepensioen en introductie levensloopregeling' is op 25 november 2004 aangenomen door de Tweede Kamer. Het voorbereidend onderzoek door de commissies voor Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Eerste Kamer vindt plaats in het voorjaar van 2005.

De volgende maatregelen zijn van belang:

- VUT en prepensioen worden niet langer fiscaal gesubsidieerd. Het belastingvoordeel vervalt in 2006 voor mensen geboren op/na 1 januari 1950. Opgebouwde rechten worden niet aangetast;
- pensioenfondsen moeten in 2006 hun deelnemers informeren over de waarde van het tot 31 december 2005 opgebouwde prepensioen. Mensen die 40 jaar hebben deelgenomen aan een pensioenregeling kunnen met 63 jaar met pensioen; wie de levensloopregeling maximaal benut zou met 60 jaar met pensioen kunnen;
- de levensloopregeling geldt niet voor zelfstandige beroepsbeoefenaren.

De levensloopregeling is bedoeld om te sparen voor hetzij eerder met pensioen gaan, hetzij een periode van onbetaald verlof. Er kan maximaal 210% van het brutoloon worden gespaard, dus maximaal een verlof van 2,1 jaar (als gekozen wordt voor een uitkering van 100% van het laatstverdiende inkomen) of 3 jaar (als gekozen wordt voor een uitkering van 70% van het laatstverdiende inkomen). Na opname van het gespaarde kapitaal kan weer opnieuw worden begonnen met sparen. Tot zover het algemene deel.

Het kabinet stelt met dit wetsontwerp de beroepspensioenfondsen voor grote problemen. Ten eerste wordt het Witteveenkader uit de Wet op de Loonbelasting (per 2015) van toepassing verklaard als toetssteen voor de verplichtstelling van de beroepspensioenfondsen. Het bezwaarlijke is dat dit Witteveenkader helemaal niet geldt voor vrije beroepsbeoefenaren en zelfs – uit technisch oogpunt – op hen ook helemaal niet toepasbaar is. De minister van Sociale Zaken & Werkgelegenheid heeft na Kamervragen daarom snel laten weten, dat er voor vrije beroepsbeoefenaren een apart sub-Witteveenkader zal worden ontwikkeld. Het is en blijft echter een slechte zaak dat er niet uitvoerbare wetgeving wordt gemaakt, waarbij al in de ontwerpfase reparatiewetgeving in het vooruitzicht wordt gesteld.

De landelijke discussie spitst zich toe op de pensioenrichtleeftijd van 65 jaar en het gegeven dat de prepensioenregeling niet fiscaal gefacilieerd wordt; er is dus geen fiscale aftrek mogelijk voor dat deel van de premie. Het kabinet heeft daarbij het 40-jaren principe ingesteld als uitwijkmogelijkheid om eerder met pensioen te kunnen gaan. Voor onze beroepsgroep is 40 jaar geen haalbare kaart. Gemiddeld halen apothekers geen 40 jaar beroepsuitoefening. De levensloopregeling zou mogelijkheden kunnen bieden, maar de minister heeft al gezegd dat die er voor de vrije beroepsbeoefenaar niet komt. Een van de redenen is dat deze moeilijk controleerbaar zal zijn. Gelukkig hebben wij geen probleem met de eis dat aantoonbaar moet zijn dat de pensioenregeling niet bovenmatig is. Destijds hebben wij bij de laatste wijziging (in 2000) de goedkeuring van de specialisatiegroep 'Pensioen' van de belastingdienst en het ministerie van Financiën gekregen.

1.900	89,678
1.779	17,451
1.737	74,637
1.372	70,400

[Interview]

E.J. Reemers [administrateur bij AZL]

Het jaar 2004 is afgesloten met de overstap naar een nieuwe administrateur. Vanaf 1 januari 2005 voert AZL de administratie uit voor S.P.A. Wat brengt deze verandering met zich mee en wat gaan de deelnemers van S.P.A. hier van merken? Aan het woord is de heer Reemers.

Als administrateur houden wij ons bezig met alle administratieve taken rondom het pensioen. Dus van het administreren van persoonsgegevens, de correspondentie, de premie-inning, het berekenen van indexatieverplichtingen, het versturen van het jaarlijkse pensioenoverzicht tot de uitbetaling van het pensioen. Daarnaast verzorgen wij de rapportages aan bijvoorbeeld De Nederlandsche Bank, de Belastingdienst en de Autoriteit Financiële markten. Wij voeren voor S.P.A. geen vermogensbeheer uit.

AZL onderscheidt zich van bijvoorbeeld verzekeraars, doordat wij ons zuiver en alleen richten op pensioenfondsen. Wij zijn zelfstandig en onafhankelijk en maken geen deel uit van een groot concern. Ons doel is alles zo zorgvuldig mogelijk te doen.

De overgang naar een nieuwe administrateur is niet van de ene op de andere dag geregeld. 2005 is het jaar waarin wij aan elkaar gaan wennen en de wederzijdse ervaring inbrengen. Eerst is de regeling geanalyseerd, waarna wij ons systeem zijn gaan inrichten. Momenteel zijn wij bezig de gegevens van Nationale-Nederlanden (de oude administrateur) over te zetten in onze systemen. Belangrijk hierbij is dat de start goed is. Deze vormt immers de basis voor de rest. Alle gegevens worden gecontroleerd voordat ze het systeem in gaan. Als er bij controle een verschil gevonden wordt tussen de gegevens van Nationale-Nederlanden en de gegevens die wij hebben, wordt er gekeken waar dit verschil vandaan komt. Waar nodig worden correcties uitgevoerd. Dit proces vergt de nodige tijd, maar zal de komende maanden afgerond worden.

Wat gaat S.P.A. nu merken van deze overgang? Wat voor de deelnemers een belangrijk punt is, is dat het jaarlijkse pensioenoverzicht duidelijker en inzichtelijker wordt. Het overzicht is anders opgebouwd en er zit een duidelijke uitleg bij. Daarnaast gaan wij bouwen aan een persoonlijk contact met de deelnemers. Er zal een vast team van medewerkers zijn, dat het beheer van S.P.A. onder zijn hoede heeft. Hierdoor weten de AZL medewerkers precies wat er zoal speelt, zeker bij deelnemers waar regelmatig contact mee is. Ook worden alle deelnemers aangemeld bij de gemeentelijke basisadministratie. Wij krijgen dan automatisch bericht als er zich wijzigingen voordoen, bijvoorbeeld bij een verhuizing.

De basis voor een goede samenwerking is inmiddels gelegd en wij vertrouwen erop een goede partner te worden voor S.P.A.

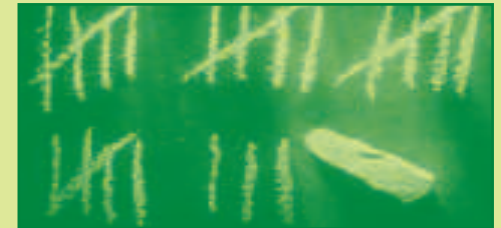
Wet op de BeroepsPensioenRegelingen (Bpr)

Als recapitulatie nogmaals een stuk historie. In maart 2000 kwam het voortbestaan van de wet Bpr in het geding doordat het kabinet, mede op grond van de resultaten van het onderzoek met betrekking tot de MDW-operatie, had besloten de wet in te trekken. De MDW-operatie was een onderzoek op diverse terreinen naar Mededinging, Deregulering en Wetgevingskwaliteit. Fors verzet van de beroepsorganisaties en beroepspensioenfondsen leidde ertoe dat de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken & Werkgelegenheid in juli 2001 bevestigde dat de wet behouden diende te blijven.

In het kader van de maatschappelijke ontwikkelingen en gelijktijdige herziening van de Pensioen- en Spaarfondsenwet (PSW) diende de herziene wet Bpr aan een aantal 'extra' eisen te voldoen, zoals de doorsneepremie ongeacht de leeftijd van de deelnemer en gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Een ander onderwerp was de representiviteitstoets en de daarmee samenhangende draagvlakmeting. Vanuit de UvB is er zeer regelmatig contact geweest met het ministerie van SZW en uiteindelijk lag er in 2003 een ontwerpwet, die medio 2004 aan het parlement werd aangeboden. De UvB heeft een lang, fundamenteel commentaar geleverd op de wet. Vooral op het punt van de representiviteitstoets was een regeling ontworpen, die niet alleen zijn doel voorbijschiet, maar ook veel kosten met zich mee zou brengen. Zo is in de laatste versie sprake van de oprichting van een beroepspensioenvereniging, die uitsluitend de pensioenbelangen behartigt.

De beroepsvereniging heeft een zeer hoge organisatiegraad. De UvB stelt zich dan ook op het standpunt dat de beroepsverenigingen met hun organisatiegraad van meer dan 90% representatief geacht moeten worden ten aanzien van alle financieel-economische belangen. Bij reglementswijzigingen vindt een hoorzitting plaats en moeten de deelnemers instemming betuigen. Een tweede punt van verzet is de verplichting te werken met een doorsneepremie. Samenvattend: In onze ogen functioneert het huidige systeem goed.



10000	17,480	17,480	40,000	13,5
10000	18,278	18,300	89,678	13,5
10000	22,347	18,778	117,451	13,5
10000	28,377	19,737	174,637	13,5
10000	33,487	20,373	210,400	13,5

In het voorjaar van 2005 hebben de Tweede Kamer en de Eerste Kamer echter het wetsvoorstel behandeld en ongewijzigd aangenomen. Ongewijzigd betekent hier dat geen belangrijke wijzigingen meer zijn aangebracht.

Unie van Beroepspensioenfonsen (UvB)

De UvB is op veel meer terreinen dan alleen de wet Bpr actief. Zo is er periodiek overleg met het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW). Hier wordt behalve de wet Bpr, ook de hervorming van het toezicht, het gebruik van het BIG-register, de dekkingsgraden en de medezeggenschap van gepensioneerden besproken. De UvB wordt erkend als de derde koepel in pensioenland, naast de VB (Vereniging voor Bedrijfstakpensioenfonsen) en de OPF (OndernemingsPensioenfonds Federatie). Daarnaast is UvB regulier gesprekspartner voor de PVK. Onderwerpen die aan de orde kwamen waren: de PVK-exploitatiebegroting, de fusie tussen DNB en PVK en het onderzoek naar de compliance kosten.

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Nederlandse beursfondsen moeten vanaf 2005 aan de nieuwe verslaggevingrichtlijnen voldoen door invoering van IFRS. Dit betekent dat de pensioenverplichtingen van de (ex-)werknemers van het bedrijf opgenomen moeten worden op de balans van het bedrijf. Nederland ging uit van een eigen interpretatie van de regels, waarbij zij voor dit punt een uitzondering claimden. Zo zou niet de regel 'IAS-19' (international accounting standards), maar 'RJ 271' (raad voor de jaarverslaggeving) van kracht worden. Alles draait om de mogelijke tenuitvoerlegging van de verplichting van een bedrijf (sponsor) de eventuele tekorten bij het pensioenfonds aan te zuiveren. Minister Donner heeft, mede namens zijn ambtgenoot Zalm, in maart 2004 een voorstel naar de Kamer gezonden waarin voorgesteld wordt dat financiële instellingen, die geen aandelen of schuldpapier aan de beurs genoteerd hebben staan, vanaf 2005 geen IFRS regels hoeven toe te passen. De EU-verordening staat de lidstaten toe om de toepassing van IFRS uit te breiden tot de geconsolideerde en/of enkelvoudige jaar-

rekening van niet-beursgenoteerde ondernemingen. Hiervan zal geen gebruik worden gemaakt. De verslaggevingregels in het Burgerlijk Wetboek voor financiële instellingen dient wel te worden aangepast ten behoeve van de vergelijkbaarheid, aldus de DNB, AFM.

Voor pensioenfonsen is IFRS niet verplicht. Wel wordt het in Titel 9 Boek 2 BW mogelijk gemaakt IFRS op vrijwillige basis toe te passen. De verslaggeving van pensioenfonsen wordt geregeld in IAS 26. Op deze standaard berust de 'fair value' (werkelijke waarde) waardering.

S.P.A. heeft van twee bedrijven het verzoek gekregen het kapitaal op te geven dat voor hun werknemers gereserveerd is voor de oudedagsvoorziening. S.P.A. heeft aan het verzoek niet voldaan, omdat de pensioenregeling een Defined Contribution (DC) regeling is en er daarom geen toezegging is in de vorm van een garantiestelling verband houdende met een salarisontwikkeling.

Pension Fund Governance

Corporate Governance is een uitvloeisel van de code Tabaksblat en houdt verband met de invloed die grote aandeelhouders, zoals verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen, alleen dan wel gezamenlijk kunnen uitoefenen op het handelen van het bestuur van beursgenoteerde ondernemingen. Inmiddels is 2004 voorbij en is uit deze ontwikkeling het begrip Pension Fund Governance voortgekomen. Inhoud en strekking zijn hetzelfde, namelijk het afleggen van rekenschap en verantwoording van het bestuur (en het gevoerde beleid) aan de deelnemers aan het pensioenfonds.

De minister van SZW vroeg op 30 juni 2004 het pensioenveld een code te ontwikkelen om zo via een systeem van checks and balances de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur te versterken en transparant te maken.

De beroepspensioenfondsen hebben middels hun koepel UvB zelf een code ontwikkeld, waarbij de kern is dat de beroepsorganisatie de rol van verantwoordingsorgaan krijgt. Dit orgaan verleent het pensioenfondsbestuur decharge voor het gevoerde beleid. De UvB stelt een intern toezichtorgaan aan, dat het fondsbestuur op basis van intercollegiale toetsing en intervisie periodiek kritisch bevraagt over haar taakuitoefening. Dit interne toezichtorgaan rapporteert haar bevindingen en opvattingen aan het fondsbestuur en het verantwoordingsorgaan, dat vervolgens aan het fondsbestuur een reactie vraagt. De code ligt momenteel ter consultatie (en amendering) voor aan de pensioenfondsbesturen. Bestuur en UvB verwachten in de loop van het najaar van 2005 uitvoering te kunnen geven aan de code.



[Interview]

M. Thomassen [beleggingsadviseur bij Mercer]

Ook het beleggingsbeleid van S.P.A. wordt voortdurend met een kritisch oog gevolgd en regelmatig ‘vernieuwd’. Bij het vaststellen van dit beleid speelt Mercer een belangrijke rol. Een interview met Maarten Thomassen, beleggingsadviseur bij Mercer.

Mercer is de beleggingsadviseur en actuaris voor S.P.A. Dat betekent dat wij onder andere adviseren ten aanzien van de vermogensbeheerders die aangesteld worden. Ook geven wij advies ten aanzien van de markten waarin belegd wordt. Dit doen we in samenspraak met het bestuur van S.P.A. De basis voor die adviezen is meestal een ALM-studie; een lange termijn studie waarbij de verplichtingen van het pensioenfonds in kaart worden gebracht. De beleggingen van S.P.A. moeten hier zo optimaal mogelijk bij aansluiten.

Specifiek voor S.P.A. is het systeem waarbij alle rendementen boven een bepaald minimumniveau worden uitgekeerd aan de deelnemers. Dat is wel een bijzondere structuur. De keerzijde van deze structuur is dat de dekkingsgraad – de verhouding tussen de beleggingen en de verplichtingen – niet zo hoog is doordat een gedeelte van het overrendement wordt uitgedeeld.

Het afgelopen jaar is de niet-beursgenoteerde onroerend goed portefeuille flink uitgebouwd. We hadden vroeger een mix die voornamelijk bestond uit aandelen en vastrentende waarden. Daar hebben we langzamerhand steeds meer niet-beursgenoteerd onroerend goed aan toegevoegd. Dit is een vrij stabiele beleggingscategorie, die minder aan koersschommelingen onderhevig is dan aandelen, maar die wel een relatief aantrekkelijk rendement biedt. Daarmee wordt ook de dekkingsgraad wat stabiel. Flink wat vermogen is belegd bij ING Real Estate.

Vanaf 1 januari 2006 gelden nieuwe eisen voor pensioenfondsen. Het nieuwe financiële toetsingskader zal dan waarschijnlijk in werking treden. De toezichthouder (De Nederlandsche Bank) kijkt vanaf dat moment anders naar de waardering van de verplichtingen die pensioenfondsen hanteren en naar de buffers die aangehouden moeten worden. Het financiële kader dat tot 1 januari 2006 wordt aangehouden werkt nog volgens het principe dat verplichtingen gewaardeerd worden tegen een vaste rekenrente van 4% (voor S.P.A.). Het nieuwe financiële toetsingskader stelt verplicht dat de marktrente gebruikt wordt die hoort bij de desbetreffende looptijd van de verplichtingen. Hierdoor wordt de financiële situatie van een pensioenfonds veel transparanter. De keerzijde is dat de financiële positie ook meer zal gaan fluctueren bij ongewijzigd beleid. Dit komt door het gat dat nu bestaat tussen de looptijd van de verplichtingen (relatief lang) en de looptijd van de vastrentende beleggingen (relatief kort).

Deze nieuwe invalshoek heeft consequenties voor het beleggingsbeleid. Stichting Pensioenfonds Apothekers is om die reden in het eerste kwartaal van 2005 gestart met het veranderen van het oude beleid naar een beleid dat meer rekening houdt met de verplichtingen van het pensioenfonds. De portefeuille van S.P.A. wordt als het ware klaargestoomd voor het nieuwe financiële toetsingskader.

Beleggingsbeleid

Dekkingsgraad

Zoals eerder vermeld bedraagt de dekkingsgraad van het fonds ultimo december 2004, 110%.

De vereiste dekkingsgraad is 121%. In ons herstelplan geven we aan hoe we dit denken te bereiken.

Nogmaals de definitie van het begrip: onder dekkingsgraad verstaat de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB), dat pensioenfondsen continu voldoende vermogen moeten hebben om alle toekomstige pensioenaanspraken te kunnen nakomen. Dit wordt ook wel affinanciering genoemd.

Pensioenfondsen moeten bijvoorbeeld ten minste 105% van de verplichtingen in kas hebben. Verder zijn er regels met betrekking tot de buffers voor verschillende beleggingscategorieën. Zo geldt voor S.P.A. een gewenste extra buffer van 16% (de totale vereiste dekkingsgraad komt dan op 121%).

S.P.A. voldoet niet aan de eis en heeft een herstelplan moeten indienen. Zoals hierboven al is gemeld, is de dekkingsgraad van S.P.A. in 2004 gestegen tot 110%. Daarmee liggen wij in de lijn van het ingediende herstelplan.

Structuur

Ten aanzien van de aandelenportefeuille en de vastrentende portefeuille zijn geen wijzigingen in keuze van de vermogensbeheerders door S.P.A. doorgevoerd.

Verder is gewerkt aan de uitbreiding van direct vastgoed. Dit heeft eind december 2004 geresulteerd in de volgende deelnemingen:

- 8,458 miljoen euro in het ING Dutch Retail Fund, dat belegt in winkelcentra in Nederland.
- 10,063 miljoen euro in het ING Logistics Property Fund, dat belegt in logistieke centra in Europa.
- 2,540 miljoen euro in het ING Retail Property Fund France Belgium, dat belegt in winkelcentra, gelegen in België en Frankrijk.
- 3,044 miljoen euro in het ING Property Fund Central Europe, dat belegt in retail- en kantoorgebouwen in Centraal Europa.
- 772.400 euro in het ING Retail Property Partnership Southern Europe, dat belegt in winkelcentra in Spanje, Italië en Portugal.

De beleggingen in de vastgoedsector zijn nog niet afgerond; toezeggingen zijn nog niet gedaan.



Economische Ontwikkelingen

Het beursjaar 2004 zal voor veel pensioenfondsen de boeken ingaan als een goed beursjaar.

De slechte beursjaren 2000 tot 2002 lijken misschien ver weg te liggen, maar zijn niet vergeten.

Er is weliswaar sprake van een geleidelijke verbetering van de dekkingsgraad, maar bij de meeste fondsen ligt deze nog altijd ver onder het niveau van weleer. Dit heeft consequenties voor het beleggingsbeleid dat gevoerd wordt. Bovendien werden pensioenfondsen geconfronteerd met nieuwe richtlijnen van De Nederlandsche Bank (Financieel Toetsingskader). Op grond hiervan zullen risico's anders worden gedefinieerd, wat van invloed kan zijn op de vaststelling van de strategische benchmarks.

De rendementen op aandelen- versus obligatieportefeuilles liepen minder ver uiteen dan in 2003; aandelen rendeerden in euro's gemeten, licht hoger dan vastrentende waarden. Vastrentende beleggingen profiteerden van een dalende rente op de kapitaalmarkt en de aandelenmarkten van onder andere gunstige winstcijfers. Pensioenfondsen met volledig valuta afgedekte belangen hebben, evenals in 2003, duidelijk hogere rendementen behaald dan fondsen die de belangen niet hebben afgedekt. Opvallend waren de uiteenlopende rendementen in onroerend goed. Op directe beleggingen in Nederlandse winkels en woningen werd een positief rendement behaald. Dit in tegenstelling tot de kantorensector die een duidelijk negatieve rendementsontwikkeling lieten zien. Beursgenoteerd onroerend goed behaalde, evenals in 2003, veruit het beste rendement. Koersstijgingen van meer dan 30% waren eerder regel dan uitzondering.

De wereldeconomie kon volop profiteren van het ruime monetaire en fiscale beleid, vooral in de Verenigde Staten. De geldmarktrente werd door de Federal Reserve geruime tijd op een absoluut laag niveau van 1% gehouden en het overheidstekort liep, mede door ontwikkelingen in het Midden Oosten en belastingverlagingen, verder op. Ook de Aziatische economieën presteerden goed onder

aanvoering van de Chinese economie. De Japanse economie, sterk afhankelijk van de export, had hier profijt van. Voor het eerst sinds jaren kon weer een economische groei van meer dan 4% worden gerealiseerd. Opvallend sterk was ook de economische groei in een aantal opkomende landen in Europa en Latijns Amerika. Het herstel in Europa kwam maar langzaam op gang; de Europese Centrale Bank bleef een meer accommoderend beleid voeren, maar overheden werden hier, mede door het Verdrag van Maastricht, geremd om een stimulerend beleid te voeren.

De inflatie bleef aanvankelijk op een laag niveau. Oplopende olieprijszettingen echter zetten de inflatie onder opwaartse druk. Een oorzaak hiervoor was de oorlog in Irak, maar ook tekorten aan andere grondstoffen door expansiedrift van de Chinese economie speelden een rol. Zowel China als de Verenigde Staten beantwoordden deze ontwikkelingen met renteverhogingen. In de Verenigde Staten werd deze zelfs in een vijftal stappen verhoogd van 1 tot 2,25%. De inflatoire druk was ook in Europa voelbaar, maar bleef met een stijging van 2,3% duidelijk achter bij die van de Verenigde Staten. Dit geldt nog meer voor de Nederlandse economie, waar de inflatie in december uitkwam op een stijging van 1,3%.

De herverkiezing van de Amerikaanse president gaf aandelenbeleggers weer meer vertrouwen in de economie. De valutamarkt profiteerde hier niet van mee, de voortzetting van het beleid leidde tot een verdere depreciatie van de Amerikaanse dollar. Na een depreciatie van 16,9 % in 2003 moest de dollar, ten opzichte van de euro, in 2004 nog eens 7,2% inleveren.

De aandelenkoersen stegen vooral in het eerste en vierde kwartaal. In het eerste kwartaal was de stijging vooral gebaseerd op een beter dan verwachte economische ontwikkeling, waarbij ondernemingswinsten veelal naar boven werden bijgesteld. In het vierde kwartaal veerde het vertrouwen op, ondanks minder positieve economische groeiverwachtingen. Van belang hierbij was dat inflatoire

ontwikkelingen op termijn nog steeds positief werden ingeschat. Zo daalden de olieprijsen weer sterk vanaf een historisch hoog niveau. Een meer gematigde economische ontwikkeling had een positief effect op de renteontwikkeling op de kapitaalmarkt, wat weer een stimulus was voor de aandelenmarkt. Bovendien werden ondernemingswinsten gedurende het jaar veelal naar boven bijgesteld, waardoor de waardering van aandelen, ondanks de gestegen koersen, aantrekkelijk bleef. Net als in 2003 stegen ook in 2004 de ondernemingswinsten sterk door eerder getroffen herstructurerings- en saneringskosten en lage rentetarieven. De aandelenmarkten konden, in euro's en gemeten aan de FT wereldindex dan ook wereldwijd, na een ingezet herstel van 11,8% in 2003, in 2004 met 7,8% verder stijgen. Dit herstel is indrukwekkender indien de koersen worden uitgedrukt in lokale valuta met een stijging van 26,2% in 2003 en 12,4% in 2004.

In lokale valuta gemeten waren de verschillen in koersstijging tussen de diverse beleggingsgebieden niet zo groot. Zo stegen de koersen in zowel de Verenigde Staten als in Japan met ruim 10% en in Europa met 12,6%. Een eurobelegger had, indien de valuta's niet werden afgedekt, met behoorlijk lagere rendementen genoeg moeten nemen. De Amerikaanse dollar deprecieerde met -/ 7,2% en de Japanse yen met -/ 3,0%.

Het rendement van de Nederlandse aandelenmarkt bleef met een stijging van 6,4%, gemeten conform de FTSE Index Nederland, wederom ruim achter op de rendementsstijging in Europa. De achterblijvende performance is, evenals in 2003, toe te schrijven aan de grotere gevoeligheid van Nederlandse ondernemingen voor de koersontwikkeling van de Amerikaanse dollar. Bovendien kreeg de Nederlandse aandelenmarkt wederom te maken met negatieve incidentele ontwikkelingen: kon dit in 2003 aan het Ahold-debacle worden toegeschreven, in 2004 stond de beurskoers van Koninklijke Olie onder zware druk door het geven van een onjuist beeld van de eigen oliereserves. Het rendement van Koninklijke Olie bleef hierdoor meer dan 10% achter op ondernemingen in dezelfde sector.



[Interview]

H.F. Kwint [apotheker bij Stevenshof]

Het apothekersvak van nu is niet meer ter vergelijken met dat van vijftig jaar geleden. Eén van de apothekers die zich actief bezig houdt met vernieuwing van het vak is de heer Kwint. Een interview met de heer Kwint, apotheker bij apotheek Stevenshof in Leiden.

Apotheek Stevenshof is gevestigd in een medisch centrum. Samen met een aantal huisartsen hebben wij een nieuw bedieningsconcept uitgedacht voor patiënten die herhalingsrecepten willen aanvragen. De patiënt vraagt deze niet meer aan via de arts, maar neemt rechtstreeks contact op met onze apotheek.

De patiënt belt 's ochtends op vaste tijden onze apotheek om het recept aan te vragen. Zij krijgen hierbij de apotheker zelf aan de telefoon en kunnen direct bij hem terecht voor vragen over het medicijngebruik. Als er dingen spelen die overlegd moeten worden met de huisarts, dan bespreken wij dit aan het einde van de ochtend met de arts. 's Middags ligt dan het herhalingsrecept voor de patiënt klaar. Het grote voordeel van dit concept is dat de mensen direct contact hebben met een deskundig persoon, in plaats van met een doktersassistente. Ook is er de gelegenheid om vragen over het medicijngebruik te stellen. De mensen die geen vragen hebben, kunnen hun recepten bij ons ophalen aan de afhaalbalie. Zo worden zij snel geholpen en hoeven zij niet te wachten op mensen die meer tijd en aandacht nodig hebben. Een voordeel voor ons is dat wij door deze samenwerking inzage hebben in patiëntgegevens, zoals bloedwaarden. We kunnen dus ook écht zien wat er speelt, wat het apothekersvak interessanter maakt.

Wat de apotheek betreft zijn wij van plan volgend jaar de apotheek te verbouwen. Er bestaan theorieën over hoe de ideale apotheek eruit zou moeten zien. De ideale apotheek blijkt in de praktijk echter niet te bestaan. De wensen die wij hebben zijn balies met wat meer privacy en een extra kamer waar wij patiënten rustig te woord kunnen staan. Daarnaast overwegen wij over te stappen naar volautomatische robots voor het voorraadbeheer en intern transport.

Niet alleen in de apotheek zijn wij bezig met nieuwe ontwikkelingen. Wij zijn verbonden aan het SIR (Stevenshof Institute for Research). Het SIR is in 1992 opgericht in samenwerking met Disciplinegroep Farmaco-epidemiologie & Farmaco-therapie van de Universiteit Utrecht. Het doel is het bevorderen, ondersteunen en uitvoeren van wetenschappelijk praktijkonderzoek in de apotheek en het vergroten van de deskundigheid op het gebied van de epidemiologie van het gebruik van geneesmiddelen. Daarmee wil het SIR een stimulerende rol spelen bij de verbetering van het gebruik en de doelmatigheid van geneesmiddelen. Er zijn in Nederland nog enkele andere apotheken die onderzoek uitvoeren, ieder op een ander gebied.

Meer informatie over het SIR is te vinden op www.stevenshof.nl

De oliesector liet in 2004, na de sector nutsbedrijven, de beste performance zien. Dit was vooral toe te schrijven aan de sterk opgelopen olieprijsen. Het algemeen positieve economische klimaat had ook een gunstige uitwerking op de koersontwikkeling van ondernemingen in andere cyclische sectoren en in de financiële sector. Opvallend was de aanhoudend betere performance van kleiner gekapitaliseerde ondernemingen, de zogenaamde midcap ondernemingen, en de zwakke prestaties van de groei-aandelen uit de niet cyclische consumenten sector, zoals farmacie en uit de sector informatie technologie.

De markt voor bedrijfsobligaties (credits) bleef zich in het positieve economische klimaat gunstig ontwikkelen. Het financiële herstel van ondernemingen had vooral in 2003 al tot een flinke verkrapping van de spread geleid (het verschil in rendement tussen bedrijfsobligaties en staatsobligaties). Verdere winst- en balansherstel leidde echter toch nog tot een marginale verkrapping in 2004. Als gevolg van deze ontwikkeling en gunstige vraag-aanbodverhoudingen, bleven ook in 2004 credits beter renderen dan staatsobligaties. Het rendement daalde in 2004 met 0,5% tot 3,99%. De daling van de rente was minder groot dan bij staatsobligaties, maar dit is met name toe te schrijven aan de kortere duration van de benchmark van credits.

De centrale bank in de Verenigde Staten heeft in een vijftal stappen de geldmarktrente verhoogd van 1% tot 2,25%. Deze wijziging van het beleid, de sterke economische groei in het eerste halfjaar en de oplopende olieprijsen leidden aanvankelijk in 2004 tot een stijging van de kapitaalmarktrente. Hieraan kwam echter een eind toen economische groeiverwachtingen neerwaarts werden bijgesteld en de olieprijsen, weliswaar vanaf een hoog niveau, weer een daling inzetten. Toch was per saldo, over geheel 2004 bezien, sprake van een stijging van 0,1%-punt tot 4,29% per ultimo december. In Europa bleef de rentedaling in het tweede halfjaar langer aanhouden. De toch al matige economische groeiverwachtingen werden ook hier neerwaarts bijgesteld, waardoor de inflatie, die tijdelijk als gevolg van de hoge olieprijsen boven de doelstelling van de centrale bank lag, onder de 2% kon dalen. De daling van de rente op de kapitaalmarkt hield als gevolg van deze ontwikkelingen langer aan dan in de Verenigde Staten. Per saldo daalde de rente in de eurozone in 2004 met 0,7% tot 3,56%.



Portefeuille Stichting Pensioenfonds Apothekers

ING Investment Management

Het belegd vermogen nam bij ING Investment Management toe tot 596 miljoen euro. Eind 2004 was 20,0% belegd in aandelen, 75,8% in vastrentende waarden, 4,3% in vastgoed en 0% liquide middelen. Het rendement over 2004 voor de gehele ING-portefeuille bedroeg 8,0%, waar de benchmark 8,5% haalde. Dit resultaat kwam tot stand door een slechte performance van de vastrentende waarden (-0,7%). Aandelen presteerden op zich goed: 12,8%, maar ook hier werd de benchmark niet verslagen. Het resultaat werd gedeeltelijk gecompenseerd door de goede performance van het vastgoed. Hier werd de benchmark outperformed met 1,7% tot een totaal van 9,3%.

Barclays Global Investors

Wist BGI het laatste kwartaal een beter resultaat te behalen dan de benchmark (0,7% versus de benchmark 0,1%); over het hele jaar 2004 was het resultaat 0,1% negatief (S.P.A. 3,2% versus benchmark 3,3).

Rogge

Rogge heeft een uitstekend jaar achter de rug. De portefeuille heeft een beter resultaat van 1,5% behaald ten opzichte van de benchmark. In absolute getallen: 7,4 versus 5,9% voor de benchmark.

Lloyd George Management

Lloyd George Management is een actieve beheerder voor de regio 'Pacific ex Japan'. De beleggingsresultaten voor 2004 waren minder. Lloyd George kende twee goede en twee slechte kwartalen, zodat het jaarresultaat uitkwam op 4,7% tegen een benchmark van 9,1%.

Schröders

Schröders beheert een portefeuille voor beleggingen in Japan, die een omvang heeft van 13,1 miljoen euro (eind 2004). Schröders behaalde door een goed selectieresultaat een rendement over 2004 van 8,3% tegen een benchmark van 6,8%.

Vastgoed

Ten aanzien van vastgoed is nog geen conclusie te trekken, aangezien de effectuering hiervan pas in 2004 goed op gang is gekomen en een aantal fondsen nog in de startfase verkeert. De cijfers die bekend zijn ziet u terug onder ING Investment Management. Het bestuur oriënteert zich verder in deze markt.

Gehele portefeuille

Het resultaat van de gehele portefeuille kwam tot stand door een negatieve performance van de vastrentende waarden (7,0%, benchmark vastrentend 7,2%). Onze portefeuille bestaat voor 69% uit vastrentende waarden en hebben daarmee een grote invloed op de resultaten. Aandelen (27% van de portefeuille) haalden een performance van 8,2% (benchmark 8,6%). Het vastgoed (3%) kan dit negatieve resultaat ondanks de goede outperformance niet meer goedmaken. De performance voor de gehele portefeuille kwam als zodanig uit op 7,4%. Als exact de benchmark gevolgd was op alle fronten, was het resultaat +0,2% geweest. Doordat S.P.A. de eerste drie kwartalen met het oog op de solvabiliteit meer risicomijdend gepositioneerd was (minder dan de benchmark belegd in aandelen), profiteerde het minder van de opleving van de aandelen.

Dit verslagjaar zijn de resultaten zodanig geweest, dat S.P.A. door het herstelplan van de PVK zich gehouden zag af te zien van een indexatie uit winsten en heeft S.P.A. de aanspraken met uitsluitend de gegarandeerde indexatie van 2% kunnen verhogen.

[S.P.A.]

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 4

BALANS
STAAT VAN BATEN EN LASTEN
WAARDERINGS- EN BEREKENINGSGRONDSLAGEN
TOELICHTING OP DE BALANS

[Balans per 31 december 2004]

(na bestemming van het saldo van baten en lasten)

Activa

(x euro | miljoen) 2004

(x euro | miljoen) 2003

Beleggingen

FINANCIËLE BELEGGINGEN:

VASTGOED BELEGGINGSFONDSEN	24,9	17,1
AANDELEN	125,8	127,7
AANDELEN EXTERNE BELEGGERS	110,9	106,7
OBLIGATIES	445,0	381,4
OBLIGATIES EXTERNE BELEGGERS	128,8	119,9
LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS	19,4	41,9

SUBTOTAAL (1)	854,8	794,7
---------------	-------	-------

Herverzekeringen (2)	1,6	1,7
-----------------------------	-----	-----

Vorderingen en overlopende activa

OP DEELNEMERS	0,3	0,3
OVERIGE VORDERINGEN	4,6	4,0
OVERLOPENDE ACTIVA	14,2	14,2

SUBTOTAAL (3)	19,1	18,5
---------------	------	------

Liquide middelen (4)	8,1	17,3
-----------------------------	-----	------

TOTAAL ACTIVA (1-4)	883,6	832,2
----------------------------	-------	-------

Passiva

(x euro I miljoen) 2004

(x euro I miljoen) 2003

Eigen vermogen (Fondsvermogen)

STICHTINGSKAPITAAL	P.M.	P.M.
RESERVES	83,1	57,0
SUBTOTAAL (1)	83,1	57,0

Technische voorzieningen

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN	774,3	745,4
OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	21,8	19,4
SUBTOTAAL (2)	796,1	764,8

Overige schulden en overlopende passiva (ten hoogste 1 jaar)

BELASTINGEN EN PREMIES SOC.VERZ.	1,0	0,9
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	3,4	9,5
SUBTOTAAL (3)	4,4	10,4

TOTAAL PASSIVA (1-3)	883,6	832,2
-----------------------------	--------------	--------------

[Staat van baten en lasten]

(x euro I miljoen) 2004

(x euro I miljoen) 2003

Beleggingsopbrengsten

DIRECT	28,0	26,8
INDIRECT	31,0	21,9
BELEGGINGSONKOSTEN	-1,2	-1,2
	<hr/>	<hr/>
SALDO	57,8	47,5
BIJDRAGEN VAN DEELNEMERS	20,2	19,2
SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN	0,4	0,4
PENSIOENUITKERINGEN	-21,8	-20,3
MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING		
PENSIOENVERPLICHTINGEN	-28,9	-25,2
HERVERZEKERINGEN		
PREMIES HERVERZEKERINGEN	0,9	-2,3
TECHNISCH RESULTAAT	0,4	0
	<hr/>	<hr/>
	1,3	-2,3
DOTATIE OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	-2,4	-2,7
PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN	-0,5	-0,5
	<hr/>	<hr/>
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	26,1	16,1

[Waarderings- en berekeningsgrondslagen]

Beleggingen algemeen

De uitvoerder van het herverzekeringscontract, Nationale-Nederlanden Levensverzekering-maatschappij NV, is mede belast met het beheer van de beleggingsportefeuille. Op grond van de contractuele bepalingen zijn alle baten, lasten en risico's van de portefeuille geheel voor rekening van de S.P.A. De bij de herverzekeraar beheerde beleggingen zijn juridisch eigendom van Nationale-Nederlanden. De beleggingen beheerd door de externe vermogensbeheerders zijn in het volle eigendom van S.P.A.

Aandelen, obligaties en leningen op schuldbekentenis

Aandelen (zakelijke waarden), obligaties en leningen op schuldbekentenis worden gewaardeerd tegen marktwaarde per balansdatum.

Liquide middelen en vreemde valuta

Liquide middelen en vreemde valuta worden gewaardeerd in euro's respectievelijk naar euro's omgerekend tegen de valutakoersen aan het einde van het jaar.

Voorziening pensioenverplichtingen

In de S.P.A. pensioenregeling is sprake van financiering volgens het beschikbaar premiesysteem.

De voorziening pensioenverplichtingen is de op actuariële grondslagen van het fonds berekende contante waarde van de pensioenaanspraken, die ultimo van het verslagjaar verzekerd zijn, waarbij als rekenrente 4% is gehanteerd, terwijl rekening is gehouden met een ingebouwde stijging van 2%. De toegepaste sterftetafel is GB M/V 1990-95, met nul jaar leeftijdsterugstelling tot 65 jaar en twee jaar leeftijdsterugstelling na 65 jaar. De netto premies en koopsommen en de netto voorziening zijn verhoogd met 0,5% ter dekking van toekomstige administratiekosten. Als gevolg hiervan komt jaarlijks van de uitgekeerde pensioenen 0,5% beschikbaar voor de gemaakte kosten.

Overige technische voorzieningen

De overige technische voorzieningen worden gevormd ten behoeve van de dekking van:

- arbeidsongeschiktheidsrisico: er geldt een minimum en een maximum, die verband houden met de affinanciering van de verplichtingen voor het aantal arbeidsongeschikten enerzijds en de jaarlijkse premiebijdrage anderzijds.
- wezenpensioen: voor de voorziening wezenpensioen geldt dat deze minimaal 0% en maximaal 5% van de jaarlijkse premiebijdrage bedraagt.
- sterftetafels: regelmatig dienen de berekeningen aangepast te worden aan de vigerende sterftetafels. Het bestuur heeft besloten om jaarlijks een dotatie te verrichten, zodat in 2005 een voorziening is opgebouwd van totaal 2% van de voorziening verzekeringsverplichtingen inzake winst delende pensioenen (VVP).
- voorziening aanpassing pensioen: de voorlopige koopsom voor de verhoging van de pensioenen per 1 januari, gevormd uit het overschot per 31 december daaraan voorafgaand, wordt opgenomen in deze voorziening.
- technisch verlies.

[Toelichting op de balans]

Tenzij hierna anders aangegeven zijn alle bedragen vermeld in duizenden euro's.

Beleggingen

Aandelen

HET VERLOOP VAN DE PORTEFEUILLE IN HET JAAR IS ALS VOLGT GEWEEST:

Boekwaarde per 01 januari

AANKOPEN	41.000
VERKOPEN	-56.868
HERWAARDERING	18.223

Waarde per 31 december

WAARVAN:

VIA HERVERZEKERAAR NATIONALE-NEDERLANDEN	125.845
BARCLAYS GLOBAL INVESTORS	86.435
SCHRÖDERS	13.124
LLOYD GEORGE	11.310

Obligaties

HET VERLOOP VAN DEZE VASTRENTENDE PORTEFEUILLE IN HET JAAR IS ALS VOLGT GEWEEST:

Waarde per 01 januari

AANKOPEN	692.304
VERKOPEN	-634.894
HERWAARDERING	15.080

Waarde per 31 december

WAARVAN:

VIA HERVERZEKERAAR NATIONALE-NEDERLANDEN	445.071
VIA ROGGE	128.764

Leningen op schuldbekentenissen

HET VERLOOP VAN DE PORTEFEUILLE LENINGEN IN HET JAAR IS ALS VOLGT GEWEEST:

Waarde per 01 januari	41.857
AANKOPEN	0
VERKOPEN EN AFLOSSINGEN	-21.683
GEREALISEERD RESULTAAT BIJ VERKOOP	-752
	<hr/>
Waarde per 31 december	19.422

Reserves

HET VERLOOP VAN DE ALGEMENE RESERVE IN HET JAAR IS ALS VOLGT:

Stand per 01 januari	57.002
AANWENDING SALDO BATEN EN LASTEN	26.137
	<hr/>
Stand per 31 december	83.139

Voorziening pensioenverplichtingen

DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN WORDT JAARLIJKS ACTUARIEEL BEREKEND EN GEEFT DE HOOGTE VAN DE VERPLICHTINGEN WEER JEGENS DE (OUD)-DEELNEMERS.

DE VOORZIENING BESTAAT UIT:

VOORZIENING WINSTDELENDE PENSIOENEN	772.727
VOORZIENING NIET-WINSTDELENDE PENSIOENEN	1.601
	<hr/>
TOTAAL	774.328

HET VERLOOP VAN DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN WINSTDELENDE
PENSIOENEN IN HET BOEKJAAR IS ALS VOLGT:

Stand per 01 januari

Bij: TECHNISCHE INTEREST (4%)

743.689

29.748

773.437

MUTATIES IN HET JAAR WEGENS:

PREMIES/ KOOPSOMMEN

18.962

INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN

585

UITGAANDE WAARDEOVERDRACHTEN

-156

UITKERINGEN (INCL. 0,5% EXCASSO)

-21.606

TECHNISCHE INTEREST

63

Verwachte stand einde jaar

771.285

Werkelijke stand einde jaar

772.727

Technisch resultaat

-1.442

Overige technische voorzieningen

2004

2003

IN DE OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN ZIJN INBEGREPEN DE POSTEN VOOR:

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO

5.311

5.038

WEZENPENSIOEN

1.001

955

STERFTETAfels

15.454

13.386

21.766

19.379

[Toelichting op de rekening van baten en lasten]

Tenzij hierna anders aangegeven zijn alle bedragen vermeld in duizenden euro's.

	2004	2003
Directe Beleggingsopbrengsten		
VASTRENTENDE WAARDEN	27.884	26.548
DIVERSE RENTEPOSTEN	<u>156</u>	<u>226</u>
TOTAAL DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	28.040	26.774
Indirecte Beleggingsopbrengsten		
WAARDERINGSVERSCHIL BELEGGINGEN	30.969	21.896
BELEGGINGSKOSTEN	<u>-1.211</u>	<u>-1.249</u>
Netto Beleggingsopbrengsten	57.798	47.421
Premie apothekers		
PREMIEBIJDRAGE VAN APOTHEKERS	20.038	19.102
RESTITUTIE BIJ OVERLIJDEN	-19	-3
PREMIES ANW	<u>150</u>	<u>146</u>
TOTAAL	20.169	19.245

[Actuariële verklaring]

Actuariële verklaring

Wij hebben de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2004 van de Stichting Pensioenfonds Apothekers gecontroleerd. De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld op 774.338.771 euro. De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld overeenkomstig de in het jaarverslag vermelde methoden en grondslagen.

Toets volgens Actuariële Principes Pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2004 is als geheel op voldoende voorzichtige grondslagen berekend. Wij zijn van oordeel dat deze voorziening op basis van de 4% norm een juist beeld geeft van de omvang van de per 31 december 2004 op het fonds rustende pensioenverplichtingen.

Naar ons oordeel zijn de aanwezige middelen tenminste gelijk aan de norm voor de ondergrens als bedoeld in de Actuariële Principes Pensioenfonds, zoals die bij brief van 30 september 2002 door de Pensioen- & Verzekeringskamer is vastgesteld.

Daarnaast dient het fonds te beschikken over een reserve beleggingsrisico's. De reserves bij het fonds voldoen per 31 december 2004 niet aan de norm als bedoeld in de Actuariële Principes Pensioenfonds conform de hiervoor aangehaalde brief, met in achtneming van de aangepaste norm voor zakelijke waarden, die de Pensioen- & Verzekeringskamer heeft vastgesteld bij brief van medio maart 2004 voor de evaluatie van een plan van aanpak reservetekort. Het fonds heeft derhalve reservetekort. Door het fonds is bij de Pensioen- & Verzekeringskamer een plan van aanpak ingediend, teneinde de situatie van reservetekort zo veel als mogelijk op te heffen. Het resultaat in 2004 was zodanig dat de in het plan van aanpak voorziene verbetering voor dat jaar tot stand is gebracht.

Toets op basis van Marktwaaarde benadering

De voorziening pensioenverplichtingen van het fonds is per 31 december 2004 tevens vastgesteld op basis van marktwaaarde. Met behulp van een scenario-analyse over een periode van 30 jaar is onderzocht in welke mate de middelen van het fonds naar verwachting toereikend zijn om, uitgaande van de voor afwikkeling optimale beleggingsmix, de pensioenverplichtingen af te kunnen wikkelen:

- de middelen zijn voldoende om met 99% zekerheid de pensioenverplichtingen zonder indexering af te wikkelen
- de middelen zijn onvoldoende om de op basis van prijsontwikkeling geïndexeerde pensioenverplichtingen met 95% zekerheid te kunnen afwikkelen
- op basis van de Marktwaaarde benadering kan de financiële positie van het fonds als voldoende worden aangemerkt.

De gegevens voor onze berekeningen zijn ontleend aan de administratie van het fonds en als juist aangenomen. Deze gegevens zijn door de accountant gecontroleerd.

Amstelveen, 17 juni 2005

R.H. Sprenkels AAG

[Accountantsverklaring]

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2004 van Stichting Pensioenfonds Apothekers te 's-Gravenhage gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van het pensioenfonds daarbij heeft gemaakt, evenals een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2004 en van het saldo van baten en lasten over 2004 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BVV.

Den Haag, 17 juni 2005

Ernst & Young Accountants

**STICHTING PENSIOENFONDS
APOTHEKERS [S.P.A.]**
